

RIKTIG RESTAURERING DRØBAK

MAIHAUGEN

Norsk handverksutvikling-NHU

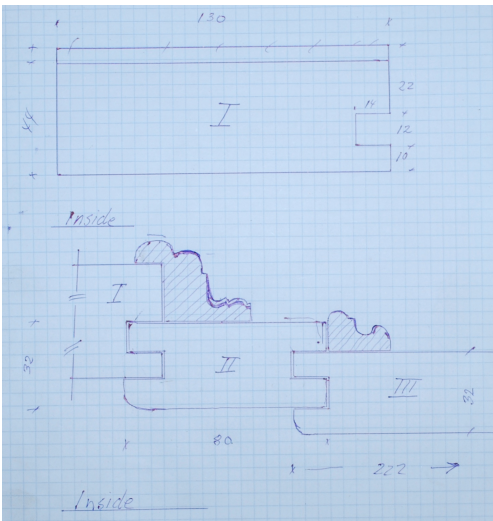

WS 2, Restaurering av dører. Kuldiga, Latvia 13-22 oktober 2008.

Workshop 2 ble arrangert på Kuldiga bymuseum og på verkstedet "Padure Laimdotas" 5 km utenfor gamlebyen. Fra Kuldiga deltok det 5 håndverkere fra 13 – 22 oktober . Det deltok 7 håndverkere fra Drøbak fra 20 til 22 oktober. Kurslærer var tømremester Per-Willy Færgestad (prosjektleder i RRD) fra Drøbak. Kurset startet opp med dørens historie, stilhistorie og utvikling. Videre om dørenes oppbygning og hvilke problemer og skader som kan oppstå. Det ble arrangert guidede turer i Kuldiga med fokus på byens historie, stilhistorie og det var fokus på dører spesielt.

Prosjektlederen i Kuldiga, Ilze Zarina, hadde plukket ut 3 forskjellige dører som kunne brukes under workshoppen. Det ble valgt ut en 2 fløyet dør i Jelgava gate 15. Den hadde store skader etter innbrudd, råteskader i bunn av begge dørblader, samt en del mekaniske skader etter mange års bruk uten vedlikehold. Døren ble antatt å være fra ca 1800, kanskje fra 1760-70.

Dørbladene ble heftet av hengslene og fraktet opp til verkstedet. På verkstedet ble døren målt opp, fotografert og analysert. Hvilke skader? Hva slags reparasjoner var nødvendig? Hva slags materialer trengtes? Sett utenfra var det venstre dørbladet råteskadet i bunnen. Begge sideramtre og bunnstykker måtte repareres.

Det høyre dørblad hadde en del slitasjeskader i bunnen og på en del av listverket rundt speilene. Det var også større skader i to av speilene etter at speilene var blitt sparket inn. Arbeidet startet med demontering av høyre dørblad. Gamle dører er ikke limt sammen, men festet sammen med tapper, kiler og treplugg. Trepluggene ble doret ut og kilene i endestykkene på ramtre ble boret ut. Alle lister i speilene ble nummerert og demontert. Deretter ble sideramtre med låskassen tatt av. Deretter ble speilfyllingene tatt ut og demontert. Disse var kun festet sammen med treplugg i hjørnene.

Dørens konstruksjon hadde vanlig ramtrekonstruksjon og speilene var doble, se snittegning. Alt montert som not i not, slik at speilene fikk fin dybde sett utenfra. Som en flat trappepyramide innenfra.

Skadde partier ble renskåret og nye utvalgte materialer ble limt på plass. Etter herding ble delene høvlet for å få riktig mål og fasong. Det venstre dørblad hadde kun rådeskader i bunn av begge sideramtre og deler av bunnstykket. Her ble også dårlige partier fjernet og nye materialer tilpasset og limt på plass uten at døren ble tatt fra hverandre.

Etter at alle skader var utbedret var det tid for sammensetning av alle dørens deler igjen. Jarle Hugstmyr og Roald Renmølmo fra Norsk handverksutvikling-NHU, demonstrerte og fortalte om bruken av borverktøyet naver, som er et konisk spiralbor, som finnes i mange dimensjoner. Verktøyet ble brukt overalt tidligere, i møbler, vinduer, dører og i tømmerforbindelser i bærende konstruksjoner. Trepluggene som brukes har gjerne litt rektangulært tverrsnitt og spikkes med kniv med samme koning som naveren. Før det bores hull med naveren, blir det brukt trekiler i endeveden på tverramtrærne for å stramme sammenføyningene i gamle dører.

Når alt er strammet, blir det boret med naver og slått inn kone treplugger. Deretter blir trepluggene forsiktig skåret over med pen snittflate. Det ble ikke brukt lim i sammenføyningene. Derfor er det mulig med demontering igjen på et senere tidspunkt. Pluggene i ”vår” dør var laget av tettvokst bjerk. Andre steder i Kuldiga fant vi også mye bruk av plugger av tettvokst furu i både dører og vinduer.

RESTAURĀCIJA. TRADĪCIJAS. VECPILSĒTA 6., 7. lpp.

Kopīgi atklāj 250 gadu vecu durvju noslēpumus

Projekta Kuldiga mēneša restaurācija ar koka arhitektūras unamāksla darbiniekiem izvērtējamā durvju atklāšana 13. oktobrī Kuldigā notiek kā pirmais projekta Fēra Vilņa Fārgestada, Otrajā mēneša sērijas projekta sērijas mēnesis no biļetena.

Amatnieki mācās

Katru dienu ir pieņemts katliņos nodarboties ar koka restaurāciju. Šajā mēnesī ir izvērtējamā durvju atklāšana. Projekta Kuldiga mēneša restaurācija ar koka arhitektūras unamāksla darbiniekiem izvērtējamā durvju atklāšana 13. oktobrī Kuldigā notiek kā pirmais projekta Fēra Vilņa Fārgestada, Otrajā mēneša sērijas projekta sērijas mēnesis no biļetena.

Soļi pa nolīmu

Grūtākā durvju atklāšana ir izvērtējamā durvju atklāšana. Projekta Kuldiga mēneša restaurācija ar koka arhitektūras unamāksla darbiniekiem izvērtējamā durvju atklāšana 13. oktobrī Kuldigā notiek kā pirmais projekta Fēra Vilņa Fārgestada, Otrajā mēneša sērijas projekta sērijas mēnesis no biļetena.

Tipiski bojājumi

Tipiski bojājumi ir izvērtējamā durvju atklāšana. Projekta Kuldiga mēneša restaurācija ar koka arhitektūras unamāksla darbiniekiem izvērtējamā durvju atklāšana 13. oktobrī Kuldigā notiek kā pirmais projekta Fēra Vilņa Fārgestada, Otrajā mēneša sērijas projekta sērijas mēnesis no biļetena.

Dvēsele rodas ar meistaru roku pieskārienu

Dvēsele rodas ar meistaru roku pieskārienu. Projekta Kuldiga mēneša restaurācija ar koka arhitektūras unamāksla darbiniekiem izvērtējamā durvju atklāšana 13. oktobrī Kuldigā notiek kā pirmais projekta Fēra Vilņa Fārgestada, Otrajā mēneša sērijas projekta sērijas mēnesis no biļetena.

Trasē labāko materiālu

Trasē labāko materiālu. Projekta Kuldiga mēneša restaurācija ar koka arhitektūras unamāksla darbiniekiem izvērtējamā durvju atklāšana 13. oktobrī Kuldigā notiek kā pirmais projekta Fēra Vilņa Fārgestada, Otrajā mēneša sērijas projekta sērijas mēnesis no biļetena.

Nepieciešama uzdeva, ka Kuldiga durvju atklāšana ir izvērtējamā durvju atklāšana. Projekta Kuldiga mēneša restaurācija ar koka arhitektūras unamāksla darbiniekiem izvērtējamā durvju atklāšana 13. oktobrī Kuldigā notiek kā pirmais projekta Fēra Vilņa Fārgestada, Otrajā mēneša sērijas projekta sērijas mēnesis no biļetena.

Onsdag 22 oktober kl.12.00 var dørbladene ferdige. Vi avsluttet med samling på Kuldiga bymuseum, hvor Kultursjef i Kuldiga Dace Reincopa, prosjektleder i Kuldiga Ilze Zarina og prosjektleder i Drøbak og kurslærer Per-Willy Færgestad oppsummerte workshopen og takket deltagerne. Vår utmerkede tolk, Ilze Keterlina, som tolket fra norsk til latvisk, fikk også en velfortjent takk.

Torsdag 23 og fredag 24

oktober var det en konferanse i Kuldiga, for kommune, huseiere og eksperter, med fokus på dører. Døren vi hadde reparert ble fremvist på konferansen og restaureringen ble gjennomgått og bilder fra arbeidsprosessene ble vist på stor skjerm. Deretter ble døren grunnet med oppvarmet linolje. Senere skulle den males og monteres tilbake i huset i Jelgava gate. Lokalavisen i Kuldiga, Kurzemnieks, dekket hele workshopen grundig og hadde et tidsers oppslag om hele restaureringsprosessen.

Deltagere fra RRD på WS 2: Freddy Sørensen, Ivar Olsen, Sindre Sandberg, Pål Svendsen, Are Smedsrud, Hroar Nordahl, Bjørn Johnsrud.
 Fra Kuldiga: Janis Mertens, Andris Keterlins, Eriks ..., Maris Gulbis, Eriks Frijars,
 Ref: Per-Willy Færgestad, Prosjektleder RRD.

Adr. Follo Museum, Belsjøvn, 1440 Drøbak - tlf. 64939990 - faks 64933319 - e-post: post@follomuseum.no